

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/114/2024
Identifikačné číslo spisu: 2718201429
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:2718201429.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Y. Y., narodenej D. 2/ Y. W., narodeného D., 3/ R. W., narodeného D. zastúpení JUDr. Alenou Arbetovou, advokátkou, Holíč, Námestie sv. Martina 3A, proti žalovaným 1/ PEKARr s.r.o., Skalica, Meňhartka 595/2, IČO: 50278835, zastúpený JUDr. Petrom Schmidlom, advokátom, Borský Svätý Jur 774, 2/ SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU, s.r.o., Skalica, Námestie Slobody 10, IČO: 34140590, zastúpený JUDr. Ing. Elenou Divko, PhD., advokátkou, Skalica, Gorkého 1/A, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. SI-9C/18/2018, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 5. marca 2024 pod sp. zn. 24Co/95/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1/ až 3/ proti žalovanému 1/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Senica (pôvodne Okresný súd Skalica) v poradí druhým rozsudkom z 12. júla 2023 č. k. SI-9C/18/2018-429 (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozhodol tak, že (I. výrokom) žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ po 2.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku; (II. výrokom) žalovaní 1/ a 2/ sú povinní písomne sa ospravedlniť za zásah do osobnostných práv Y. Y., Y. W., R. W. a X. W. tým, že dňa 8. 2. 2017 konali obzvlášť hrubým spôsobom a neoprávnene, keď po pohrebe dňa 8. 2. 2017 v nočných hodinách presunuli nebohú X. W. z jedného hrobu do iného, a to nevysväteného hrobu, bez vedomia a súhlasu rodiny, bez rešpektovania ich osobnostných práv a náboženského presvedčenia X. W., a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku; (III. výrokom) vo zvyšku žalobu zamietol a (IV. výrokom) žalobcom 1/ až 3/ priznal proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom z priznaného nároku patrí každému zo žalobcov 33,33 %.

1.1. Súd prvej inštancie skonštatoval, že na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu veci vyhodnotil žalobu ako dôvodnú. Konaním žalovaných bol spôsobený neoprávnený zásah do osobnostnej sféry žalobcov (ujma) spočívajúci v narušení prežívania a realizácie piety vo vzťahu k

zosnulému príbuznému (matke), pričom týmto neoprávneným konaním žalovaných bolo zasiahnuté do práva na súkromie žalobcov. Zároveň bolo zasiahnuté do osobnosti zomrelej osoby tým, že s jej ostatkami bolo manipulované v rozpore s právnymi predpismi, čím došlo k zneváženiu samotnej zomrelej osoby. Súd má za to, že neoprávnený zásah žalovaných v podobe neoprávneného premiestnenia jej ľudských ostatkov objektívne narušil osobnostné práva žalobcov. Nestotožnil sa s názorom žalovaného 1/, že predpokladom dôvodnosti žaloby o ochranu osobnosti je preukázanie traumy žalobcov. Vychádzajúc z uvedeného má potom súd za to, že je daná aj príčinná súvislosť medzi existenciou zásahu do nemajetkovej sféry žalobcov a neoprávnením konaním žalovaných, nakoľko na naplnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy postačuje existencia zásahu objektívne spôsobilého narušiť alebo ohroziť osobnostné práva žalobcov. Súd konštatuje, že vykonaným dokazovaním bola preukázaná existencia príčinnej súvislosti, keďže bol preukázaný zásah do osobnostných práv žalobcov v podobe neoprávneného premiestnenia ľudských ostatkov zomrelej príbuznej žalobcov, ako aj tá skutočnosť, že sa jednalo o neoprávnený zásah, t. j. konanie žalovaných v rozpore so zákonom č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. V konaní neboli sporné skutkové okolnosti týkajúce sa priebehu pohrebu zomrelej matky žalobcov ako ani konania zúčastnených osôb (zamestnancov žalovaných 1/ a 2/) pred a po pohrebe. Správca cintorína pán R., (t. j. v tom čase zamestnanec žalovaného 2/) dňa 6. 2. 2017 označil zamestnancovi žalovaného 1/ H. T. st. na cintoríne v L. hrobové miesto, kde mala byť pochovaná zomrelá X. W.. Hrob začali zamestnanci žalovaného 1/ kopať na mieste, ktoré už bolo prenajaté inej osobe. V deň pohrebu bola rakva s nebohrou uložená do tohto nesprávne vykopaného hrobu a následne po obrade bez vedomia a prítomnosti žalobcov bola rakva z nezasypaného hrobu premiestnená na iné hrobové miesto. Medzi stranami sporu zostalo sporným, ktorý zo žalovaných spôsobil zásah do osobnostných práv žalobcov, resp. či išlo z ich strany o neoprávnené konanie. Uzavrel, že hoci k presunutiu ľudských ostatkov zomrelej do iného hrobu dal pokyn zástupca žalovaného 2/, (t. j. správca cintorína), zástupcovia žalovaného 1/, (t. j. zamestnanci, resp. kopáči) neboli bez právneho dôvodu oprávnení tento pokyn uskutočniť a keď tak urobili, išlo z ich strany k neoprávnenému konaniu. Na základe uvedeného potom súd prvej inštancie analogickým použitím ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka konštatuje, že za zásah do osobnostných práv žalobcov zodpovedajú žalovaní 1/ a 2/, t. j. právnické osoby, za ktoré konali fyzické osoby v rámci výkonu činností, ktorými boli poverení. S poukazom na špecifiká prejednávaneho prípadu a po zvážení jeho všetkých okolností, najmä s ohľadom na skutočnosť, že úmyslom konania žalovaných nebolo dosiahnutie zisku alebo cieľené poškodenie osobnostných práv žalobcov a zomrelej osoby, ale rýchle riešenie vzniknutej situácie, má súd za to, že primeraná suma peňažného zadosťučinenia je 2.000 eur, a to pre každého zo žalobcov v rovnakej výške, nakoľko ide o deti, (t. j. priamych potomkov) zomrelej osoby. Súd priznal žalobcom náhradu v nižšej výške aj z toho dôvodu, že žalovaní mali snahu o nápravu (napríklad žalovaný 2/ popri ústnom ospravedlnení ponúkol žalobcom zvýhodnený nájom hrobového miesta). Súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne z dôvodu, že obaja žalovaní porušili svoje povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov (konkrétne zo zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve), pričom ich konanie nemožno od seba oddeliť a nie je objektívne možné stanoviť mieru ich účasti na spôsobení škody. Nestotožňuje sa s názorom žalovaného 2/, podľa ktorého je v danom prípade daná delená zodpovednosť žalovaných, a to v pomere účasti 30 % žalovaného 2/ a 70 % žalovaného 1/. Súd prvej inštancie poznamenal, že v danom prípade sa jedná o kumulatívnu kauzalitu, (t. j. príčinnú súvislosť), keďže škodlivý následok v podobe zásahu do osobnostných práv žalobcov a zomrelej osoby bol spôsobený konaniami žalovaných 1/ a 2/. Súd zároveň žalovaným uložil povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobcom. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 396 ods. 3 CSP a žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči žalovaným.

2. Na odvolanie žalobcu a žalovaných Krajský súd v Trnave rozsudkom z 5. marca 2024 sp. zn. 24Co/95/2023 (ďalej aj „odvolací súd“): (I. výrokom) odmietol odvolanie žalobcov proti vyhovujúcemu výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie; (II. výrokom) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a (III. výrokom) priznal žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd skonštatoval, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v intenciách podaných odvolaní dospel k záveru, že odvolanie žalobcov proti vyhovujúcemu výroku I. napadnutého rozsudku je

potrebné odmietnuť (§ 359 CSP), odvolanie žalobcov proti výroku III. a odvolania žalovaných 1/ a 2/ sú nedôvodné, a preto boli splnené podmienky na potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie.

2.2. Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. V prejednávanej veci má odvolací súd za to, že na strane žalobcov výrokom I. rozsudku súdu prvej inštancie nevznikla žiadna ujma. Tento záver vyplýva z toho, že výrokom I. súd prvej inštancie žalobe vyhovel, teda v tejto časti požiadavky uplatnenej žalobou boli žalobcovia úspešní. Odvolanie žalobcov proti vyhovujúcemu výroku I. bolo podané neoprávnenou osobou, preto odvolací súd odvolanie žalobcov proti vyhovujúcemu výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie s použitím ustanovenia § 386 písm. b) CSP odmietol.

2.3. Odvolací súd prebral súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami uplatneného nároku, a pretože v celom rozsahu zdieľal i jeho právny záver vo veci, pričom sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatoval správnosť jeho dôvodov a odkázal na (dôkladné, správne a presvedčivé) odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť. K odvolacím argumentom strán doplnil nasledovné:

2.4. K odvolaniu žalovaného 1/: Žalovaný 1/ argumentoval, že aj podľa polície a prokuratúry v súlade s platnou právnou úpravou k exhumácii v danom prípade nedošlo, a preto v tomto smere orgány činné v trestnom konaní vydali príslušné rozhodnutie, ktoré je právoplatné a zároveň pre všetky subjekty vrátane civilných súdov, je stanovisko záväzným. Súd prvej inštancie sa touto argumentáciou v bode 23. svojho odôvodnenia zaoberal, keď poukázal na § 193 CSP ako aj na skutočnosť, že v danom prípade bolo aplikované ust. § 10 ods. 2 Trestného zákona (materiálny korektív), v zmysle ktorého bola konštatovaná nepatrná závažnosť činu a z tohto dôvodu súd pre účely tohto sporu vychádza z odôvodnenia daného rozhodnutia. Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného 1/, podľa ktorej malo byť predpokladom nároku vyplývajúceho z ochrany osobnosti predchádzajúce spáchanie trestného činu alebo priestupku. Odvolací súd sa s uvedenou argumentáciou súdu prvej inštancie stotožňuje a zároveň uvádza, že predmetný uplatnený nárok žalobcov na ochranu osobnosti vyplýva z ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a nevyžaduje akékoľvek skoršie trestné alebo priestupkové konanie. Rozsah viazanosti o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, je daný tým, do akej miery sú znaky skutkovej podstaty trestného činu zároveň významnými pre rozhodnutie o uplatnenom nároku. Z uznesenia OR PZ v Skalici ČVS: ORP -169/SI-SI-2017 zo dňa 10. 7. 2017, právoplatné 17. 7. 2017 vyplýva, že podľa § 215 ods. 1 písm. b), ods. 4 Trestného poriadku, trestné stíhanie, ktoré bolo začaté za prečin hanobenia mŕtveho podľa § 366 ods. 1 Trestného zákona bolo zastavené, lebo nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Ust. § 366 Trestného zákona znie: Kto zneužije alebo zneuctí mŕtveho alebo neoprávnenne vykoná exhumáciu ľudských ostatkov alebo svojvoľne odníme z pohrebiska ľudské ostatky alebo nakladá s ľudskými ostatkami v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, potrestá sa odňatím slobody na 6 mesiacov až na 3 roky. Z predmetnej žaloby vyplýva, že žalobcovia uplatnili nárok na ochranu osobnosti a úhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 11 a § 15 OZ. Ust. § 11 OZ sa týka ochrany osobnostných práv človeka (fyzickej osoby), pričom je nerozhodné, pri akej príležitosti, respektíve v súvislosti s akou činnosťou bola zasiahnutá osobná integrita fyzickej osoby. Právo na ochranu osobnosti patrí medzi základné ľudské práva. Podstata ochrany osobnosti a nedotknuteľnosti sa tradične opiera o režim absolútneho subjektívneho práva, ktoré vzniká ex lege pôsobí erga omnes a je nescudziteľné. Žalobcovia v žalobe dôvodili, že bola znevážená samotná zosnulá fyzická osoba, teda je tu možnosť posmrtnej ochrany tejto osoby a zároveň ide o bezdôvodný zásah do hrobového miesta, ktorý je zásahom do osobnostných práv žalobcov, ale aj samotnej zosnulej, pretože odkrytím hrobového miesta nezákonnou exhumáciou bolo zasiahnuté do práva žalobcov na súkromie práva - na pietnu ochranu, ako aj právo na pietnu ochranu zomrelej a súčasne je zásahom aj do slobody vierovyznania ako takej a jej urážkou. Vychádzajúc z uvedeného možno konštatovať, že pokiaľ aj právoplatným rozhodnutím polície došlo k zastaveniu trestného stíhania pre prečin hanobenia mŕtveho, ktoré znaky skutkovej podstaty by mohli byť významnými z hľadiska skutkového stavu v predmetnej veci, nebolo možné nezohľadniť tak ako aj súd prvej inštancie správne argumentoval, že skutok nebol prečinom, nakoľko jeho závažnosť je nepatrná z hľadiska aplikácie materiálneho korektívu v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona. Výsledky z trestného stíhania polície z pohľadu pohrebu zomrelej matky žalobcov ako aj konania osôb prítomných pri úkonoch spojených s jej poslednou rozlúčkou, boli vyhodnotené aj pre

účely predmetného konania. Nebolo by však správne, aby bez ďalšieho výsledok trestného stíhania vo veci prečinu hanobenia mŕtveho jeho zastavením znamenal nedôvodnosť uplatneného predmetného nároku žalobcov tak ako dôvodil žalovaný 1/. Navyše sa žiada poznamenať, že pokiaľ žalovaný 1/ uvádzal, že išlo aj o rozhodnutie prokuratúry, tak bližšie ho nešpecifikuje, pričom obsahom spisu je iba už uvedené rozhodnutie polície. Žalovaný 1/ v odvolaní ďalej uvádza, že pracovníci žalovaného 1/ konali na výslovný príkaz žalovaného 2/, za čo ich nemožno v zmysle platnej úpravy nijako sankcionovať. V prvom rade odvolacia námietka je z pohľadu odvolacieho súdu v nedostatočnej miere konkrétna, pretože žalovaný 1/ neuvádza právnu úpravu, podľa ktorej by žalovaný 1/ nemal byť zodpovedným za udalosti tvoriace skutkovú stránku uplatneného nároku žalobcov. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný 1/ sa zodpovednosti nezbažil a je daná. Svoje závery uviedol v bodoch 26. - 30. svojho odôvodnenia. Pokiaľ ide o skutočnosť, že zamestnanci žalovaného 1/ konali na príkaz žalovaného 2/ súd prvej inštancie analogicky aplikujúc ust. § 420 ods. 2 OZ usúdil, že za zásah do osobnostných práv žalobcov zodpovedajú obaja žalovaní, teda právnické osoby, za ktoré konali fyzické osoby v rámci výkonu činností, ktorými boli poverení. Pri určení subjektu, na ktorý sa vzťahujú sankcie podľa § 13 OZ v prípadoch, ak bol neoprávnený zásah do osobnosti spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou či fyzickou osobou na činnosti tejto právnickej či fyzickej osoby, je potrebné vychádzať zo zásady, že tieto občianskoprávne sankcie podľa ust. § 13 postihujú s použitím analógie § 420 ods. 2 v spojení s § 853 práve samotnú právnickú či fyzickú osobu, ktorej sa takýto neoprávnený zásah pripočíta (porovnaj rozhodnutia NS ČR spis. zn. 30Cdo/2837/2004 z 27. 9. 2005, sp. zn. 30Cdo/2712/2005 z 22. 6. 2006, sp. zn. 30Cdo/1293/2007 z 31. 5. 2007, sp. zn. 30Cdo/73/2003 z 11. 12. 2003, Zbierka rozhodnutí a stanovísk NS SR - R 128/2014). Z uvedeného potom vyplýva, že boli splnené predpoklady § 420 ods. 2 OZ. Škoda bola protiprávne spôsobená tými, ktorých právnická osoba pri svojej činnosti použila a ďalej kumulatívne ku škode došlo pre činnosti (plnení úloh) právnickej osoby. Zároveň bolo prihliadnuté na okruh osôb, ktoré boli použité pri zabezpečení úloh zodpovedného subjektu a druh činností, ktoré zodpovedný subjekt vykonáva prostredníctvom svojich zamestnancov. Občiansky zákonník v ustanovení § 420 ods. 2 vychádza zo zásady, že právnická osoba zodpovedá za výber osôb, ktoré použijú pri svojej činnosti a za škodu nimi spôsobenú pri tejto činnosti (culpa in eligiendo). V danom prípade nebola sporná závislosť medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ a ich zamestnancov, ani nebolo sporné funkčné a pracovné zaradenie a určenie činností, ktoré zodpovedný subjekt vykonáva prostredníctvom tejto činnosti. Predmet činnosti zodpovedného subjektu vyplýva z predmetu jeho podnikateľskej činnosti. Žalovaný 1/ sa bráni tým, že jeho zamestnanci konali na výslovný príkaz žalovaného 2/. Súd prvej inštancie správne vychádzal z predpokladu, že zamestnanci žalovaného 1/ konali na pokyn zamestnanca žalovaného 2/, pričom neboli oprávnení takýto pokyn uskutočniť a keď pokyn uskutočnili, išlo z ich strany o neoprávnené konanie. Zároveň súd prvej inštancie správne zohľadnil, že predmetné konanie (presunutie ľudských ostatkov zomrelej do iného hrobu) spadalo do predmetu činnosti podnikateľa - žalovaného 1/ a zamestnanci žalovaného 1/ konali v rámci výkonu činností, ktorými boli poverení. Žalobcovia postupovali správne, pokiaľ uplatnili svoj nárok len proti právnickej osobe. Súd prvej inštancie v tomto konkrétnom prípade správne usudzoval, že ujma bola spôsobená v rámci činnosti podnikateľa, je daný miestny, časový a vecný vzťah činností, pri ktorej bola škoda spôsobená, k prevádzkovej, teda obchodnej činnosti zamestnávateľa, teda išlo objektívne o činnosť konanú pre zamestnávateľa. Zároveň sa žiada uviesť, že uplatnenie nárokov u právnickej osoby nevyklučuje zodpovednosť konkrétneho pracovníka, ktorý škodu spôsobil pri plnení svojich pracovných úloh, pričom zodpovednosť pracovníkov podľa pracovnoprávných a iných predpisov zostáva zachovaná. Podľa odvolacej argumentácie žalovaného 1/ celé územie cintorína je vysvätené a je absolútne nemožné, aby na cintoríne bol niekto uložený do nevysväteného miesta, pričom poukazuje na potvrdenie a vyjadrenie svätiaceho biskupa z danej územnej oblasti. Uvedená námietka súvisí vecne s výrokom II. napadnutého rozsudku, pretože žalovaným bola uložená povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobcom, že neoprávnené presunuli ich nebohú matku z jedného hrobu do iného, a to nevysväteného hrobu... Súd prvej inštancie zobral do úvahy aj náboženské vyznanie žalobcov a samotnej zomrelej, keď zaobchádzanie s jej ľudskými ostatkami bolo v rozpore s jej vierou, najmä pochovanie do nevysväteného hrobu (bod 31. odôvodnenia). Podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci žalobcovia dostatočne preukázali, že došlo k presunutiu ľudských ostatkov zomrelej do nevysväteného hrobového miesta, pričom nevyhnutnosť aktu vysvätenia je súčasťou náboženského obradu vykonávaného pri pohrebe resp. v súvislosti s ním, a týmto došlo k zásahu do vierovyznania zomrelej a žalobcov. Pokiaľ žalovaný

2/ zabezpečil dodatočné vysvätenie hrobu zomrelej, takéto konanie už nemohol napraviť predchádzajúci zásah. Žalovaný 1/ napokon dôvodí, že v inom konaní súd právoplatným rozsudkom uznal vinu žalovaného 2/ a toto stanovisko je pre všetky subjekty záväzné. Odvolací súd sa stotožňuje s úsudkom súdu prvej inštancie, že predmetné súdne rozhodnutie a odôvodnenie nie je v rozpore s rozsudkom Okresného súdu Skalica č. k. 7Cb/37/2017-222 zo dňa 4. 7. 2019, pretože predmetom daného konania nebolo posudzovanie konania zúčastnených osôb z hľadiska ochrany osobnosti fyzickej osoby. V konaní sp. zn. 7Cb/37/2017 bol predmetom konania nárok žalovaného 1/ uplatňovaný voči žalovanému 2/ o ochranu dobrého mena a dobrej povesti a náhrada nemajetkovej ujmy na základe toho, že žalovaný 2/ ako správca cintorína nepravdivo informoval o chybách pohrebnej služby žalobcu 1/ pri pohrebe alebohej dňa 8. 2. 2017 na cintoríne v L., ktorých sa táto pohrebná služba nedopustila. Z výroku rozsudku ani z odôvodnenia rozsudku vo veci sp. zn. 7Cb/37/2017 nevyplýva, že by bola akýkoľvek spôsobom posudzovaná zodpovednosť žalovaného 1/ za porušenie osobnostných práv žalobcov, ako správne konštatoval súd prvej inštancie.

2.5. K odvolaniu žalovaného 2/: Žalovaný 2/ napadol rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu výrokov I. (uloženie povinnosti na zaplatenie nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne) a IV. (o náhrade trov konania) z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Dôvodil, že účasť žalovaného 2/ je 30 %, účasť žalovaného 1/ je 70 %, a to z toho dôvodu, že žalovaný 2/ ako správca cintorína nejakým spôsobom nesiahol na pozostatky alebohej matky žalobcov a tieto nepreniesol. Odvolací súd súhlasí so závermi súdu prvej inštancie o tejto otázke uvedené v bode 33. odôvodnenia. Odvolací súd vychádzal z predpokladu, že ak neoprávnený zásah do osobnosti spôsobil viac subjektov zodpovednosti, je potrebné vychádzať zo zásady, že je daná solidárna zodpovednosť viacerých subjektov za občianskoprávne sankcie podľa ust. § 13 OZ s použitím analógie § 438 OZ v spojení s § 853 OZ. Spoločná zodpovednosť podľa § 438 OZ môže byť spoločná a nerozdielna (solidárna) alebo delená - čiastočná. Spoločné spôsobenie škody viacerými škodcami (pluralita škodcov) má za následok solidárnu zodpovednosť. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaní porušili svoje povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve (žalovaný 1/ porušil § 8 ods. 4 a žalovaný 2/ porušil § 17 ods. 4 tohto zákona), konanie žalovaných bolo výsledkom ich súbežnej činnosti, zásah do osobnostných práv žalobcov bol spôsobený konaniami obidvoch žalovaných, ide o ich spoločnú zodpovednosť. Odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že nebola splnená výnimka, teda existencia odôvodneného prípadu zo zásady solidárnej zodpovednosti.

2.6. K odvolaniu žalobcov: Žalobcovia uplatnili v odvolaní námietky proti zamietnutiu zvyšku uplatnenej nemajetkovej ujmy a žiadali priznať nimi uplatnenú výšku pre každého žalobcu v sume 2.500 eur, teda ich dôvody smerovali voči zvyškovu zamietajúcemu výroku III. napadnutého rozsudku. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalobcov bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne vo zvyšku žalobu zamietol z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je predovšetkým skutočnosť, že morálna satisfakcia sa vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu javí ako nepostačujúca, pričom v dôsledku zásahu musí dôjsť k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere. Posúdenie splnenia tejto podmienky je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorá musí vychádzať z jednotlivých okolností, ako aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov objektívnym kritériom posúdenia dôvodnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zistenie, či by v konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie ako závažnú pociťoval každý, kto by sa nachádzal na mieste a postavení postihnutej fyzickej osoby (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III ÚS 154/2011 z 13. 4. 2011). Pri úvahe o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je nevyhnutné prihliadnuť k samotnému účelu a funkciám tohto inštitútu pri ochrane osobnosti (podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ). Názory právnej teórie, z ktorých vo väčšine prípadov vychádza aj doterajšia judikatúra všeobecných súdov v oblasti ochrany osobnosti, sa do značnej miery zhodujú na primárnom význame funkcie satisfakčnej, to znamená primerane vzhľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu vyvážiť, resp. zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, pretože nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť. Ďalšia funkcia je preventívno-sankčná, pričom forma a intenzita zavinenia by mala hrať kľúčový význam pre určenie povinnosti nahradiť škodu

za citovú ujmu poškodeného. Otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu pre určenie výšky náhrady podľa § 13 ods. 3 OZ je tak bezpochyby aj jedným z kľúčových aspektov pre navýšenie tejto náhrady. Základným zmyslom náhrady je zmysel satisfakčný, pričom potreba finančnej satisfakcie narastá v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv zosilnená (je zosilnená krivda, za ktorú má prísť zadost'učinenie). V tomto smere je možné dôjsť až k záveru, že v prípade zlého úmyslu (zámeru) na strane pôvodcu neoprávneného zásahu by mal súd svoj odsúdenie nad týmto spoločensky i právne zvlášť odsúdeniahodným správaním vyjadriť práve citeľným určením výšky peňažného zadost'učinenia. Je však potrebné zdôrazniť, že popri vyššie uvedených funkciách náhrady je potrebné skúmať aj ďalšie konkrétne okolnosti každého prípadu, a to ako právne alebo skutkové, prirážajúce alebo naopak poľahčujúce. Predovšetkým je potrebné zhodnotiť postoj osoby zodpovednej k spôsobenej škode; inak sa bude napr. hodnotiť snaha zodpovedného o urýchlené vyriešenie náhrady nemajetkovej ujmy; inak jeho obštrukcie, nepriznanie zodpovednosti, a to najmä vo veciach, kde je zavinenie zo strany zodpovedného úplne jasné (napr. bol v trestnom konaní odsúdený a pod.). Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru súdnej praxe považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dosah a dôsledky, považuje za značnú ujmu. Prítom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to či by predmetnú ujmu takto v danom čase a mieste v tej istej situácii vnímala každá iná fyzická osoba (rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 4Cdo/81/2011 z 25. 10. 2012). Povinnosť prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo je zámerne stanovená veľmi všeobecne, tak vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, ako aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Deje sa tak s cieľom, aby pri určení konečnej výšky peňažného zadost'učinenia bolo možné v rámci sudcovskej úvahy v súlade s princípom spravodlivosti prihliadnuť na rôzne okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, aby tým bola v jednote naplnená požiadavka zabezpečujúca účinné primerané zadost'učinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie sa (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/89/1997 z 28. 4. 1998). Súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy pre každého zo žalobcov vo výške 2.000 eur je podľa odvolacieho súdu primeraná okolnostiam prípadu, zohľadňuje životnú úroveň v krajine, nepredstavuje prostriedok neprípustného obohacovania, nepôsobí pre žalovaných ani likvidačne a bolo zohľadnené ako sa žalovaní správali voči žalobcom pred podaním žaloby. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je aspoň zmiernenie ujmy, najmä v prípadoch, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom je podľa odvolacieho súdu i v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej spravdnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. Súd prvej inštancie svoju voľnú úvahu pri určení primeranosti výšky priznanej nemajetkovej ujmy podrobne zdôvodnil (body 31. - 33. odôvodnenia) a odvolací súd nezistil v tomto smere nesprávnosť postupu. Odvolacia námietka žalobcov smerujúca k nesprávnosti posúdenia výšky nemajetkovej ujmy je neopodstatnená. Správne súd prvej inštancie výrokom III. nedôvodne uplatnenú výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy (v sume 500 eur pre každého žalobcu) zamietol.

2.7. Ďalšie odvolacie argumenty odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi/stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi/stranami konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka/strany konania, ktorú nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov/strán konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na každú otázku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava (II. ÚS 78/05). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu odvolateľov zaoberajúcu

sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, vzhľadom na uvedené závery už irelevantnú a nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, i s poukazom na princíp hospodárnosti konania (čl. 17 OSP), odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej i vo výroku o trovách konania podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

2.8. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov, aby svoju ujmu podceňovali len preto, aby potom nemuseli hradiť trovy konania, pričom pri rozhodovaní o náhrade trov v takýchto prípadoch treba rozlišovať čo je základné a čo sprevádzajúce (porov. nález ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 170/99). Za základ sa pritom považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Riešenie spočíva v tom, že žalobcovia majú právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej) a priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Typickým príkladom je žaloba o ochranu osobnosti s nárokom na peňažné zadost'učinenie (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Žalobcov bolo preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných, pretože mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a výška plnenia, vyplývajúca z tohto procesného úspechu, závisela od úvahy súdu. Vychádzajúc z uvedeného o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní úspešným žalobcom priznal voči žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie v zmysle ustanovenia § 420 písm. d) a f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. d) CSP vymedzil dovolateľ tým, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo. Za takú označil vec Okresného súdu Skalica sp. zn. 7Cb/37/2027, kde sa žalovaný 1/ voči žalovanému 2/ úspešne domohol ochrany dobrého mena a dobrej povesti (ospravedlnenia) v súvislosti s pohrebom nebohej X..

3.2. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ v dovolaní nevymedzil. Dovolateľ v dovolaní neuplatnil dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP.

3.3. V dovolaní ďalej dovolateľ poukázal na nesprávne vyhodnotenie dôkazov napr. ohľadom presunu tela nebohej v nočných hodinách, o exumácii jej tela, o uložení nebohej do nevysväteného hrobu, o vierohodnosti výpovedí svedkov. Namietal tiež nesprávne právne posúdenie veci súdmi ohľadom otázky (ne)zodpovednosti žalovaného 1/ za zásah do osobnostných práv žalobcov, o (ne)existencii zavinenia žalovaného 1/, o zodpovednosti žalovaného 2/ ako správcu cintorína za nemajetkovú ujmu žalobcov.

4. Žalobcovia poukázali na absenciu dovolacích dôvodov v zmysle § 420 písm. f) CSP a na neopodstatnenosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. d) CSP, navrhli dovolanie odmietnuť a priznať im nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovaný 1/ zotrval na podanom dovolaní.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana spĺňajúca podmienku obligatórneho zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

5.1. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

5.2. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty

strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

5.3. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

5.4. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

5.5. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

5.6. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

5.7. Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

5.8. Judikatúra dovolacieho súdu vychádza z toho, že nesprávnym právnym posúdením veci nemožno dôvodne uplatniť dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ide navyše o premisu pre uplatnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 CSP. Je potrebné uviesť i to, že pri identickej právnej otázke je z logických dôvodov vylúčená kumulácia dovolacích dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, lebo nemožno konzistentne tvrdiť, že tu malo dôjsť k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a súčasne, že takáto prax dovolacieho súdu tu nie je, alebo že tu ide o rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Dovolacie dôvody majú smerovať ku konaniu a rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 418 CSP). Dovolacie konanie má predovšetkým slúžiť zjednoteniu a tvorbe judikatúry, prípadne k odstráneniu fundamentálnych nedostatkov (vád zmätočnosti), cieľom nemá byť náprava bežných nesprávností pri nachádzaní práva na konkrétny prípad.

5.9. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

6. Žalovaný 1/ síce v dovolaní označil dovolací dôvod „§ 420 písm. f) CSP“ avšak ho nevymedzil (neodôvodnil) zákonu zodpovedajúcim spôsobom, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/

tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. Pokiaľ dovolateľ nesúhlasil s tým, ako odvolací súd interpretoval právne normy ohľadom určenia solidárnej zodpovednosti žalovaných za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov, z uvedeného hľadiska sa jedná o nesprávne právne posúdenie veci, ktoré nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP (viď judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá (I. ÚS 188/06, 9Cdo/293/2021, 9Cdo/324/2021, 9Cdo/174/2022, 9Cdo/3/2023, 9Cdo/13/2023 a iné). Otázka správneho právneho posúdenia veci zostáva nedotknutou pri skúmaní dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

8. Pokiaľ žalovaný 1/ pri svojom právnom posúdení veci prípadne vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP na základe odlišného skutkového stavu veci v dôsledku podľa jeho názoru nesprávneho vyhodnotenia dôkazov, nesprávneho zistenia skutkového stavu veci súdmi, dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2018, 3Cdo/94/2018, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti.

9. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

10. Dovolateľ v dovolaní tvrdí, že konanie v tejto veci je postihnuté vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. d) CSP (res iudicata), lebo v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo vo veci Okresného súdu Skalica sp. zn. 7Cb/37/2027, kde sa žalovaný 1/ voči žalovanému 2/ úspešne domohol ochrany dobrého mena a dobrej povesti (ospravedlnenia) v súvislosti s pohrebom nebohej X..

10.1. Odvolací súd nepovažujúci za opodstatnenú identickú námietku uplatnenú v odvolaní uviedol, že predmetom konania vo veci sp. zn. 7Cb/37/2017 nebolo posudzovanie konania zúčastnených osôb z hľadiska ochrany osobnosti fyzickej osoby. V konaní sp. zn. 7Cb/37/2017 bol predmetom konania nárok žalovaného 1/ uplatňovaný voči žalovanému 2/ o ochranu dobrého mena a dobrej povesti a náhrada nemajetkovej ujmy na základe toho, že žalovaný 2/ ako správca cintorína nepravdivo informoval o chybách žalovaného 1/ ako pohrebnej služby pri pohrebe nebohej dňa 8. 2. 2017 na cintoríne v L., ktorých sa táto pohrebná služba nedopustila. Z výroku rozsudku ani z odôvodnenia rozsudku vo veci sp. zn. 7Cb/37/2017 nevyplýva, že by bola akýmkoľvek spôsobom posudzovaná zodpovednosť žalovaného 1/ za porušenie osobnostných práv žalobcov, ako správne konšatoval súd prvej inštancie.

10.2. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petítom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní

vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pre posúdenie či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka rozsúdenej veci (rei iudicatae) znamená, že sa už raz v tej istej veci právoplatne rozhodlo. Táto prekážka nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď sa začne opätovne konať o tom istom nároku alebo stave, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

10.3. O uvedenú prekážku však v prejednávacom prípade nejde, pretože žalobcovia 1/ až 3/ v tomto konaní (sp. zn. SI-9C/18/2018) uplatňovali voči žalovaným 1/ a 2/ právo na ochranu osobnosti (§ 11 a násl Občianskeho zákonníka) na skutkovom základe ohľadom neoprávneného nakladania s telom nebohej (právo na piete). Naproti tomu v konaní pod sp. zn. 7Cb/37/2017 bol predmetom konania nárok žalovaného 1/ ako pohrebnej služby uplatňovaný voči žalovanému 2/ ako správcovi cintorína, o ochranu dobrého mena a dobrej povesti a náhradu nemajetkovej ujmy na základe toho, že žalovaný 2/ ako správca cintorína nepravdivo informoval o chybách žalovaného 1/ ako pohrebnej služby pri pohrebe nebohej dňa 8. 2. 2017 na cintoríne v L., ktorých sa táto pohrebná služba nedopustila. Právoplatný rozsudok Okresného súdu Senica zo 4. júla 2019 č. k. 7Cb/37/2017-222 nie je spôsobilý založiť pre toto konanie prekážku veci rozsúdenej (res iudicata), lebo tu nejde o totožný predmet sporu ani o totožných účastníkov konania. Žalobcovia 1/ až 3/ neboli účastníkmi konania sp. zn. 7Cb/37/2017. Nie je tak dôvodná námietka dovolateľa, že v tomto konaní došlo k vade vymedzenej v § 420 písm. d) CSP.

10.4. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného 1/ podľa § 420 písm. d) CSP, ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

11. Dovolať dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP neuplatnil. Preto len ako obiter dictum dovolací súd považuje za vhodné poukázať na nevyhnutné predpoklady spojené s uplatnením takého dôvodu.

11.1. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie prípustá.

11.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Dovolať súd vo svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

11.3. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. b) CSP je rozhodujúce, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté, avšak táto otázka doteraz v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) tvrdiť (a prípadne i doložiť), že takáto otázka doteraz nebola riešená dovolacím súdom, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Z logického hľadiska sa vylučuje, aby pre identickú právnu otázku sa mohli uplatniť oba dovolacie dôvody (§ 421 ods. 1 písm. a) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP).

11.4. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. c) CSP je rozhodujúce, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté, avšak táto otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. c) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil

odvolací súd, b) preukázať a vysvetliť rozdielnosť riešenia identickej právnej otázky dovolacím súdom (označením konkrétneho stanoviska, judikátov alebo rozhodnutí najvyššieho súdu), c) uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená.

12. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešným žalobcom 1/, 2/ a 3/ proti žalovanému 1/ priznal nárok na ich náhradu v plnom rozsahu, lebo nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre ich nepriznanie (§ 257 CSP).

13. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.